

شیوهنامه کرسی‌های آزاداندیشی (سال تحصیلی ۹۷-۹۶)
معاونت فرهنگی و دانشجویی (اداره مطالعات فرهنگی)

این شیوهنامه در راستای اجرای آیین‌نامه ابلاغی سال تحصیلی گذشته به شرح ذیل تدوین شده است که راهنمای برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی در سال تحصیلی آینده خواهد بود و از یکم مهرماه ۹۶ لازم‌الاجرا می‌باشد. تعاریف، اهداف و وظایف مذکور در آیین‌نامه، مبنای مواد شیوهنامه حاضر بوده و لذا از تکرار آن‌ها اجتناب می‌گردد.

ماده ۱

پرسشنامه نظرسنجی از اساتید درباره کرسی‌های آزاداندیشی (نگاه کنید به پیوست) ابزاری برای ارزیابی عملکرد کرسی‌ها در چند سال گذشته است. کارشناس مربوطه دانشگاه لازم است این پرسشنامه را به طور تصادفی برای ۲۵ نفر از اساتید دانشگاه ارسال و پس از تکمیل، آن‌ها را برای اداره مطالعات فرهنگی پست نماید (تا ۱۵ آبان ماه ۹۶). یافته‌های این نظرسنجی به شکل یک گزارش آماری تهیه و در اختیار همه دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد.

ماده ۲

۱-۲ فرم شماره (۱) به منظور گردآوری مشخصات رابطین دانشگاه و وزارتخانه در حوزه کرسی‌های آزاداندیشی تهیه شده است. دانشگاه موظف است یکی از کارشناسان خود را برای این مأموریت به وزارتخانه معرفی نماید که مشخصات وی در جدول (۱) درج می‌گردد. لازم به ذکر است ایفای صحیح نقش مزبور مستلزم فعالیت فردی اندیشه‌ورز، اهل مطالعه، توانمند در کار گروهی، پراگیزه، دارای قدرت بیان و قدرت جذب بالا و صاحب مهارت‌های ارتباطی موثر خواهد بود، لذا نزدیک‌ترین فرد به این خصوصیات می‌بایست شناسایی و انتخاب گردد. کارشناس انتخاب شده به تمام تشکل‌های دانشجویی و کانون‌های اندیشه‌دانشگاه در اسرع وقت ابلاغ می‌نماید که یکی از اعضای خود را به عنوان نماینده رسمی آن تشکل یا کانون در کرسی‌ها معرفی کنند. بدیهی است این افراد نیز می‌بایست واجد خصوصیات لازم فوق‌الذکر باشند (ترجیحا دانشجویانی به عنوان نماینده معرفی شوند که بیش از یک سال به پایان دوره تحصیلی شان مانده باشد). فرم شماره (۱) پس از تکمیل جدول (۲) برای اداره مطالعات فرهنگی ارسال می‌گردد (تا ۳۰ مهرماه ۹۶).

۲-۲ اداره مطالعات فرهنگی با عضویت رابطین معرفی شده، یک کانال و دو گروه مجازی (یک گروه ویژه کارشناسان فرهنگی و گروهی دیگر شامل کارشناسان و نمایندگان دانشجویی) تاسیس می نماید. ماموریت این کانال، ابلاغ برنامه ها، اطلاع رسانی درباره کرسی های آینده و گزارش اجمالی کرسی های برگزار شده است. در گروه های مجازی، رابطین سراسر کشور می توانند جهت رفع مشکلات و موانع و بهبود کیفیت کرسی ها، آرا و پیشنهادات خود را در طول سال با یکدیگر در میان بگذارند.

ماده ۳

۳-۱ به منظور یکدست سازی اطلاع رسانی کرسی ها و گزارش آن ها در کانال، دو فرم شماره (۲) و (۳) آماده شده است. کارشناس مربوطه لازم است حداقل یک هفته پیش از برگزاری کرسی، فرم شماره (۲) و پس از برگزاری آن فرم شماره (۳) را به کمک تشکل دانشجویی یا کانون اندیشه برگزارکننده تکمیل نموده و برای اداره مطالعات فرهنگی ارسال نماید.

۳-۱-۱ در پوستر اطلاع رسانی کرسی هایی که قرار است برگزار شوند، حتما سوالات اصلی آن کرسی قید گردد.

۳-۱-۲ پس از اتمام جلسه کرسی، لازم است تشکل دانشجویی یا کانون اندیشه برگزارکننده برگه های نظرسنجی (فرم شماره ۴) را در میان شرکت کنندگان توزیع کند و خلاصه ای از نتایج این نظرسنجی را در فرم شماره (۳) ارائه نماید.

۳-۲ از آن جایی که نقش مجری (یا داور) در برگزاری صحیح جلسه کرسی آزاداندیشی بسیار حائز اهمیت است، لازم است کارشناس فرهنگی دانشگاه پس از رایزنی با تشکل های دانشجویی یا کانون های اندیشه دست اندرکار، فردی با خصوصیات ذیل را برای این منظور انتخاب نماید: اهل مطالعه و اندیشه، دارای قدرت بیان کافی، واجد مهارت های ارتباطی موثر، مشرف به موضوع کرسی، دارای حسن شهرت، مسلط به خویش و حافظ اصل مهم بی طرفی. همچنین، هنگام تکمیل فرم های فوق، دلایل انتخاب مجری می بایست ذکر گردد. برخی قسمت های فرم شماره ۳ (موارد ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۲۱) باید توسط مجری تکمیل گردد و حق الزحمه وی تنها پس از انجام کامل کار واریز خواهد شد.

۳-۳ اداره مطالعات فرهنگی در پایان سال بر مبنای گزارش‌نامه‌های ارسالی از سوی دانشگاه‌ها، کتابچه‌ای با عنوان مجموعه کرسی‌های برگزار شده سال ۹۶ منتشر می‌کند. یک نسخه از این کتابچه برای تمام دانشگاه‌ها ارسال خواهد شد تا با مطالعه آن از تجربیات ارزشمند یکدیگر بهره‌مند شوند و برنامه ریزی بهتری برای سال آینده داشته باشند.

ماده ۴

چشم انداز معاونت فرهنگی و دانشجویی در سال ۹۶ آن است که هر دانشگاه در هر نیمسال تحصیلی، حداقل ۳ کرسی (در یک سال حداقل ۶ کرسی) برگزار نماید. هنگام ارزیابی عملکرد دانشگاه‌ها، امتیاز کامل تنها به آن‌هایی تعلق می‌گیرد که همزمان در ارتقای کمی و کیفی کرسی‌ها بکوشند.

ماده ۵

هر دانشگاه موظف است فیلم همه کرسی‌ها را در آرشیو معاونت فرهنگی نگه‌داری و در پایان سال، یک نسخه از آن را در قالب لوح فشرده برای اداره مطالعات فرهنگی ارسال نماید. بر مبنای این فایل‌ها، یک فیلم کوتاه درباره کرسی‌های برگزار شده سال ۹۶ تهیه می‌گردد و در اختیار همه دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد. این فیلم کوتاه را می‌توان در ابتدای جلسه کرسی‌های سال آینده برای حضار پخش نمود. همچنین می‌توان به نمایش آن از شبکه‌های سراسری و استانی سیما مبادرت ورزید.

ماده ۶

از آن‌جایی که یکی از بهترین منابع برگزاری کرسی‌ها، پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی است، معاونت فرهنگی به معاونت آموزشی پیشنهاد می‌کند که به همه دانشکده‌ها ابلاغ نماید برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری که پیش از جلسه دفاع، یک کرسی آزاداندیشی «پیرامون» مسئله پایان‌نامه خود برگزار نمایند (مرتبط با اولویت‌های مواد ۱۰ و ۱۱)، یک نمره تشویقی از سوی اساتید راهنما و داور در نظر گرفته شود.

ماده ۷

در بهار سال ۹۷ یک همایش سراسری با حضور همه کارشناسان مربوطه و رابطین دانشجویی کرسی‌های آزاداندیشی با هدف ارزیابی فعالیت‌های سال گذشته، شناسایی نقاط قوت و ضعف، ایده پردازی و نوآوری برای سال بعد، هم‌اندیشی میان فعالان این عرصه و قدردانی از برگزیدگان برگزار خواهد شد. در این مراسم پنج کرسی برتر سال انتخاب خواهند شد.

ماده ۸

دانشگاه موظف است در بهار سال ۹۷ طی مراسمی، کرسی برتر سال گذشته را انتخاب و از فعالان کرسی های آزاداندیشی تقدیر به عمل آورد. انتخاب پنج کرسی برتر سال از سوی معاونت فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت از میان همین کرسی های برگزیده دانشگاهی صورت خواهد گرفت.

ماده ۹

اولویت های موضوعی تخصصی حوزه سلامت در سال جاری به قرار زیر است (مثال های داخل پرانتز حالت پیشنهادی دارد):

- موضوعات و مسائل اخلاقی در پزشکی (اخلاق حرفه ای: اصول و ارزش های حرفه های درمانی (پزشکی، پرستاری، فیزیوتراپی و ...)، پیامدهای اجتماعی عدم رعایت اخلاق پزشکی، اخلاق پزشکی در سایر کشورها، مقایسه اخلاق پزشکی در گذشته و حال، الگوسازی در زمینه نقش پزشک، اخلاق پزشکی و مسائل نوین پزشکی و ...)

- سیاست گذاری در حوزه بهداشت و درمان (ارزیابی طرح تحول سلامت و طرح های مشابه، مقایسه ایران با کشورهای دیگر در امر سیاست گذاری سلامت، عدالت در حوزه خدمات بهداشتی، چشم انداز سیاست گذاری جامع در حوزه سلامت و رفاه عمومی و اقتصاد کشور، نقش و جایگاه عموم مردم در سیاست های حوزه سلامت و ...)

- حوزه های بین رشته ای سلامت (مدیریت سلامت، اقتصاد سلامت، فرهنگ سلامت، سیاست گذاری سلامت، جامعه شناسی سلامت، علوم شناختی و بهداشت و سلامت و ...)

- رابطه طب ایرانی و طب رایج (پیشرفت های طب ایرانی در ایران، رویکرد مردم نسبت به طب ایرانی و طب رایج، جایگاه طب ایرانی در جهان، رابطه طب ایرانی و نظام سلامت در اسلام، اقتصاد طب ایرانی، مطالعات بین رشته ای سلامت و دین، قرآن و سلامت، فلسفه سایر مکاتب طبیبی، اقتصاد مقاومتی و طب مکمل و ...)

- ابعاد اجتماعی بیماری در کشور (رابطه سبک زندگی و ابتلا به بیماری، مقابله با بیماری های روانی و جسمانی چون افسردگی و ایدز، الگوهای تغذیه سالم، عوامل موثر بر خوددرمانی، رابطه جامعه پذیری و سلامت و ...)

- مسائل مربوط به دارو در کشور (قاچاق دارو، واردات و صادرات دارو، موانع داروسازی داخلی، مقابله با تحریم ها در حوزه دارو، رابطه دانشگاه و صنعت در حوزه دارو، داروهای گیاهی و بومی و نقش آن در اشتغال زایی و تولید)

- مسائل مربوط به بیمه درمانی در کشور (تاریخچه بیمه در ایران، مقایسه ایران با کشورهای دیگر در حوزه بیمه، اقتصاد بیمه، کمیت و کیفیت خدمات بیمه، آینده نظام بیمه در ایران، بررسی کارآمدی صنعت بیمه در ایران، جایگاه درست بیمه های تکمیلی و ارتباط آن با بیمه پایه، بیمه، نظام ارجاع و سطح بندی خدمات درمانی و ...)

- فعالیت های خیریه در حوزه پزشکی، سلامت و بهداشت (وضعیت بهداشت و سلامت در مناطق دوردست کشور و نواحی فقیرنشین شهرها، حمایت از انجمن ها و سازمان های مردم نهاد فعال در این حوزه، گسترش مراکز درمانی خیریه، برنامه ریزی برای فعالیت نظام مند پزشک های خیر، گزارش فعالیت های انجام شده در سال های گذشته، بررسی نقش اردوهای جهادی سلامت و ...)

- نقش فناوری در پزشکی (تله مدیسین، تله هوم کَر، بیوانفورماتیک، هوش مصنوعی و طبابت بر اساس آن، سطح تجهیزات پزشکی در کشور، وضعیت تجهیزات در بیمارستان های دولتی و خصوصی، موانع تولید داخلی تجهیزات، شرکت های دانش بنیان در حوزه تجهیزات پزشکی، آموزش کاربران این تجهیزات و ...)

- گردشگری سلامت و پزشکی (معرفی گردشگری سلامت، عوامل موفقیت کشورهای دارای رتبه، موانع پیش روی ایران برای پیشرفت در این حوزه، زیرساخت ها و بسترهای لازم برای این نوع گردشگری، تدوین اسناد راهبردی در این حوزه، نقش نهادهای دانشجویی در گردشگری سلامت و ...)

- آموزش های بهداشت و سلامت (نقش رسانه های جمعی، فضای مجازی و شبکه های اجتماعی در این حوزه، سهم آموزش های بهداشت و سلامت در کتب درسی مدارس، نقش خانه های بهداشت روستا و شهر، سهم موضوعات بهداشتی در مطالعات مردم، آموزش زنان باردار و ...)

اولویت‌های موضوعی عمومی در سال جاری به قرار زیر است (مثال‌های داخل پرانتز حالت پیشنهادی دارد):

- مبانی معرفت‌شناختی (ابزار و روش‌های شناخت، روش تحقیق (تعامل عقل، تجربه و وحی)، روشمند بودن در علوم اسلامی، تجربی و انسانی، انسان‌شناسی، هستی‌شناسی، اخلاق (اخلاق نظری، عملی، نسبی‌گرایی و اولویت‌بندی، مکاتب مختلف، نظریه‌های جدید، اخلاق حرفه‌ای، اخلاق فرادینی و ...)

- غرب‌شناسی (آمریکاشناسی، شناخت مکاتب منتج از تفکر اومانیستی (مارکسیسم، لیبرالیسم، فاشیسم و غیره)، مدرنیته، پسامدرنیته، تفکر انتقادی، بحران مدرنیته و دنیای مدرن، نظریات جدید کل‌نگر و توحیدی فلاسفه غربی و ...)

- جریان‌شناسی تاریخی و معاصر (ایران قبل از اسلام، ایران و اسلام، ایران و صفویه، ایران و مشروطیت، ایران از عصر مشروطه تا انقلاب اسلامی، جریان‌شناسی معاصر (حزب توده، فداییان اسلام، جبهه ملی، ملی‌مذهبی‌ها، نهضت آزادی، سازمان مجاهدین خلق، حزب جمهوری اسلامی، جامعه روحانیت مبارز، مجمع روحانیون مبارز، کارگزاران، مشارکت، جریان سوم، جبهه مؤتلفه اسلامی، اصول‌گرایان، اصلاح‌طلبان و اعتدالیون)، جریان‌شناسی سیاسی خارجی (لیبرالیسم، سکولاریسم، لائیتیس، کمونیسم، مارکسیسم، فاشیسم، مدرنیسم، پسامدرنیته، بودیسم، مائوئیسم، شیطان‌پرستی، همجنس‌گرایی، کاپیتالیسم، استعمار و ...)

- رابطه علم و دین (اهداف علم و دین، تاریخچه تقابل بین علم و دین در اروپای جدید، جایگاه علم در اسلام، چالش‌های رابطه علم و دین در ایران، چالش‌های رابطه علم پزشکی و دین در ایران و ...)

- دین و معنویت (نقش دین در پیشرفت جامعه، نقش دین و معنویت در سلامت فرد، مفهوم‌پردازی سلامت معنوی، مهدویت و موضوعات پیرامونی آن، وضعیت ادیان مختلف در جهان معاصر و ...)

- تفاهم فرهنگی (ارتباطات فرهنگی بین قومی، رابطه قومیت و ملیت، تضادهای ارزشی در جامعه و نحوه مواجهه با آن، تغییرات ارزشی بین نسلی و نحوه مواجهه با آن، رابطه فرهنگ ایرانی-اسلامی با فرهنگ غرب و ...)

- وفاق سیاسی نخبگان (رابطه تکثر آرا و پیشرفت اجتماعی، پیامدهای عدم وفاق نخبگان، جریان‌های سیاسی پس از انقلاب اسلامی و رابطه آن‌ها با هم، آینده تضادهای سیاسی در ایران، میزان وفاق نخبگان در سیاست خارجی و ...)

- انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی (انعکاس جهانی انقلاب اسلامی ایران، تفاوت جمهوری اسلامی با سایر نظام های سیاسی، نظریه ولایت فقیه و فلسفه سیاسی آن، نسبت جهان بینی جمهوری اسلامی با جهان بینی غرب، سیاست خارجی جمهوری اسلامی در جهان اسلام و ...)

- نابرابری اجتماعی (کشورهای موفق در زمینه کاهش نابرابری اجتماعی، پیامدهای نابرابری اجتماعی، میزان نابرابری اجتماعی در ایران در حوزه های مختلف، عدالت از دیدگاه مجتهدین بزرگ، عدالت اجتماعی در اسلام و ...)

- موضوعات و مسائل مربوط به ازدواج و خانواده (علل ساختاری به تاخیر افتادن ازدواج در جوانان، شیوه های همسرگزینی، وضعیت طلاق در شهرها و روستاهای کشور، علل کاهش تمایل به فرزندآوری در زوج های جوان، پیامدهای سبک های جدید زناشویی و ...)

- سبک زندگی (مهارت های فردی، مهارت های اجتماعی، مهارت های خانوادگی، مهارت های شغلی، مهارت های عمومی، الگو و اسطوره، هویت بخشی، فرهنگ کار، نظم و انضباط، فرآیندمحور و سیستماتیک عمل کردن، مشارکت محوری، اعتماد، صداقت، حریت، تفکر انتقادی، نقد پذیر بودن، سلطه پذیر نبودن، غیرت، عفت، مهارت محوری در عوض دانش محوری، خلاقیت و ابتکار، تحاجم فرهنگی و جنگ نرم، بسترسازی به جای مداخله فرهنگی، فهم و پذیرش امکان خطا و اشتباه، فرصت جبران و رشد معنویت و ...)

- هنر و ادبیات (فلسفه هنر، هنر متعالی، زیبایی شناختی، ادبیات و هنر متعهد، هنر برای هنر، ادبیات برای ادبیات، هنر و ادبیات در ایران قبل از اسلام، هنر و ادبیات در اسلام، هنر و ادبیات یونان و روم، هنر و ادبیات در جهان معاصر، سینما، تئاتر، نمایش های آیینی و تعزیه خوانی، عرفان و ادبیات، دین و ادبیات، هنر در دین و عرفان، ادبیات و سبک زندگی، ادبیات معاصر ایران، هنر ایرانی، هنر شرقی، ادبیات مقاومت و پایداری، ادبیات و سینمای ضدسلطه، سینمای معناگرا، شناخت سینمای هالیوود، سینمای سلطه، ادبیات و سرودهای حماسی و ملی، نقش رمان در شکل گیری فرد و جامعه، نشانه شناسی و سمبل ها در سینما، افسانه و اسطوره در سینما و نقش آن در فرهنگ سازی، سینمای شرقی و ایرانی)

- موضوعات و مسائل مربوط به فضای مجازی (نقش گردش آزاد اطلاعات در پیشرفت اجتماعی، راه اندازی کسب و کار از طریق فضای مجازی، تاثیر فضای مجازی بر روابط اجتماعی، قوانین و مقررات فعالیت در فضای مجازی، چالش ها و فرصت های بازی های رایانه ای و ...)

- اشتغال و بیکاری (وضعیت بیکاری در استان های کشور، تجربه زیسته (هر آن چه که در طول زندگی تجربه کرده است یا برآیند تجارب) کارآفرینان موفق، راه اندازی کسب و کارهای کوچک، رابطه دانشگاه و صنعت، رابطه بیکاری و سایر آسیب های اجتماعی و ...)

- مهاجرت به خارج از کشور (وضعیت فرار مغزها و عوامل موثر بر آن، بستریهای لازم برای بازگشت نخبگان، میزان موفقیت بنیاد ملی نخبگان، سطح زندگی ایرانیان در کشورهای دیگر، آینده کشور از نظر ترکیب نخبگانی و ...)

- آزادی و انواع آن (نقش تکرر آرا در پیشرفت اجتماعی، محدوده آزادی در غرب، رابطه گوناگونی فکری و آزادی سیاسی، رابطه گوناگونی سبک زندگی و آزادی اجتماعی، آزادی سیاسی و اجتماعی از دیدگاه اسلام و ...)

- نظام بانکداری در ایران (نظام بانکداری فعلی از دیدگاه مجتهدین بزرگ، نظام بانکداری فعلی از دیدگاه اساتید دانشگاه، نظام بانکداری فعلی از دیدگاه مسئولین دولت، نظام بانکداری فعلی از دیدگاه فعالین اقتصادی، نظام بانکداری فعلی از دیدگاه مردم و ...)

- مردم سالاری (توضیح مفهومی دموکراسی یا مردم سالاری و انواع آن، چیستی مردم سالاری دینی و نحوه تحقق آن، مزایا و معایب دموکراسی به عنوان یک نظام سیاسی، جایگاه اقلیت ها در نظام های دموکراتیک، ارزیابی مردم سالاری در جمهوری اسلامی ایران و ...)

- استقلال ملی (توضیح مفهومی انواع استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، رابطه استقلال ملی کشورها با فرایند جهانی شدن، نقش اقتصاد مقاومتی در ارتقای استقلال ملی، ارزیابی استقلال ملی در جمهوری اسلامی ایران، ارزیابی روابط خارجی دوره های مختلف ریاست جمهوری بر اساس اصل استقلال ملی و ...)

- نظام سلطه جهانی (تعریف نظام سلطه، سیر تغییرات نظام سلطه جهانی در سده های اخیر، رویکرد جمهوری اسلامی ایران در برابر نظام سلطه، رویکرد جهان اسلام در برابر نظام سلطه، آینده نظام سلطه جهانی و ...)